

кажучи, імітуються як ситуація, так і сама професійна діяльність; неігрові, що передбачають аналіз конкретних ситуацій; рішення ситуаційних задач; вправи, виконання індивідуальних завдань; ігрові, розігрування ролей (рольова, ділова гра) [7].

На заняттях з іноземної мови ми застосовуємо наступні активні методи навчання, як дискусії, дебати та метод проєктів. Наведемо приклади деяких активних методів навчання на заняттях з англійської та німецької мов на прикладі теми «Подорожі. Опис міста».

Приклади дискусії:

– Which are the most exciting cities in the world to visit? Why?

– Beschreiben Sie verschiedene Sehenswürdigkeiten, die sich in einer Stadt befinden. Lassen Sie die Gruppe erraten, welche Stadt Sie gemeint haben.

Приклад дебатів:

– Debate on: «The journey of a thousand miles begins with a single step».

– Besprechen Sie : «Man reist nach Osten, man reist nach Westen, aber zu Hause ist es am besten».

Приклад методу проєктів:

– Prepare a project about the perfect day out in the best city you have ever visited. Work in groups of four

– Projektarbeit zum Thema «Die Städte Deutschlands». Arbeiten Sie in kleinen Gruppen (3-4 Studenten in jeder Gruppe). Jede Gruppe repräsentiert eine der Städte Deutschlands.

Отже, ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей залежить від вибору методів навчання іноземної мови. На нашу думку, саме використання активних методів навчання іноземної мови сприяє активній позиції студентів, що передбачає не лише засвоєння знань з мови а й навчання професійно-орієнтованого спілкування.

Література:

1. Андриенко А. С. Развитие иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности студентов технического вуза (на основе кредитно-модульной технологии обучения): Автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.08 / А. С. Андриенко. – Ростов н/Д, 2007.
2. Вольфовська Т. Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети / Т. Вольфовська // Шлях освіти. 2001. № 3. – С. 13–16.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. : д-р пед. наук, проф. С. Ю. Николаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність / І. А. Зязюн. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
5. Катрич Н. Д. Формування іншомовної компетентності студентів політехнічного коледжу [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://intkonf.org/katrich-nd-formuvannya-inshomovnoyi-kompetentnosti-studentiv-politehnichnogo-koledzhu/>. – Заголовок з екрану.
6. Клименко Е. В. Формирование иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности будущих финансистов: Дис.... канд. пед. наук: 13.00.08. Калуга, 2004.
7. Крулєнко О. С., Кучма М. Б. Використання активних методів навчання [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Philologia/1_80065.doc.htm. – Заголовок з екрану.
8. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [кол. авторів Г.Є.Бакаєва, О.А.Борисенко, І. І.Зуєнок, В.О.Іванішева та ін.] – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
9. Сафроненко О. И. Программно-методическое, технологическое и кадровое обеспечение качества системы многоуровневой языковой подготовки студентов неязыковых вузов / О. И. Сафроненко. – Ростов н/Д : Изд-во ООО «ЦВВР», 2006. – С. 43.
10. Солодовникова Ю. Ю. Формирование иноязычной коммуникативной компетентности как условие совершенствования профессиональной подготовки специалиста социальной работы : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Ю. Ю. Солодовникова. – Курск, 2009. – 28 с.
11. Сумцова О. В. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции студентов технических вузов при использовании активных методов обучения иностранному языку / О. В. Сумцова // Молодой ученый. – 2012. – № 2. – С. 297–298.
12. Сура Н. А. Навчання студентів університету професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою 2005 года: Автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.04. – Луганськ, 2005.
13. Тенищева В. Ф. Интегративно-контекстная модель формирования профессиональной компетенции: автореф. дис. на соискание уч. степени д. пед. наук: 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / В. Ф. Тенищева. – М., 2008. – 44 с.].

УДК 811.111'36

Н. Ю. Сердюк,

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», м. Переяслав-Хмельницький

РЕФЛЕКСІЯ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена проблемі педагогічної рефлексії майбутніх учителів іноземної мови під час їх педагогічної практики в школі. Визначено роль рефлексії під час практики у процесі формування професійної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. Виявлено першочергові та основні кроки педагогічної рефлексії студента-практиканта; запропоновано засоби, якими ці кроки можуть бути реалізовані.

Ключові слова: професійна компетентність, педагогічна практика, майбутній вчитель іноземної мови, рефлексія, засоби, щоденник вчителя.

Статья посвящена проблеме педагогической рефлексии будущих учителей иностранного языка во время педагогической практики в школе. Проанализирована роль рефлексии во время практики в процессе формирования профессиональной компетентности будущих учителей иностранного языка. Определены первоочередные и основные шаги педагогической рефлексии студента-практиканта; предложены средства, которыми эти шаги могут быть реализованы.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, педагогическая практика, будущий учитель иностранного языка, рефлексия, средства, дневник учителя.

The article deals with the problem of the future foreign language teachers' pedagogical reflection during a teaching practice at school. The role of such reflection in the process of the foreign language teachers' professional competence formation was analyzed. The prior and basic steps in the practice-teacher's pedagogical reflection were identified; the means for realizing of these steps were proposed in the article.

Keywords: professional competence, teaching practice, future foreign language teacher, reflection, means, teacher's diary.

Концепція модернізації сучасної української освіти передбачає підготовку кваліфікованих, конкурентоспроможних, компетентних фахівців на рівні світових стандартів. На сьогоднішній день важливою умовою для особистості вчителя іноземної мови в школі є високий рівень не лише теоретичних знань і практичних умінь, а його здатності до нестандартного творчого мислення та педагогічної рефлексії. Процес формування такого вчителя здійснюється не лише на теоретичному рівні, але і на практичному, що реалізується в процесі проходження педагогічної практики, тож вважаємо питання рефлексії під час педагогічної практики як чинника формування професійної компетентності майбутніх учителів іноземної мови актуальним.

Проблеми педагогічної практики досліджували багато вітчизняних учених, зокрема Л. Аврамчук [1], О. Блінова [2], І. Котик [3] та ін.; питання формування професійної компетентності учителів іноземної мови вивчало чимало вчених (Н. Барграмова, О. Бігич, Н. Бориско, С. Ніколаєва та ін.). Проте, аналіз наукової літератури показав, що проблема рефлексії майбутніх учителів іноземної мови під час їх педагогічної практики в школі та її ролі у формуванні їх професійної компетентності характеризується недостатньою теоретичною та методичною розробленістю.

Метою статті є визначення ролі рефлексії під час шкільної практики майбутніх учителів іноземної мови у процесі формування їх професійної компетентності, запропонувати основні її кроки та засоби їх реалізації.

На сьогодні педагогічна практика є важливим моментом у формуванні самооцінки, усвідомлення себе в ролі педагога, самовдосконалення. Студенти мають усвідомити головне значення педагогічної практики, яке полягає в тому, що майбутній педагог уперше засвоює ту рольову поведінку, яка стане визначальною у його подальшій професійній діяльності. З метою зробити цю першу спробу вдалою, а у подальшому сприяти розвитку власної професійної компетентності, студентів варто використовувати всі можливі засоби, у тому числі і педагогічну рефлексію.

Рефлексію трактують як «здатність займатися самоаналізом, тобто здатність до критичного переосмислення власного досвіду [4, с. 4]».

Педагогічна рефлексія – систематичний процес самостереження та самооцінки педагога, який передбачає спостереження за власною діяльністю в класі, обдумування причин того, що він робить і чи воно спрацьовує взагалі з метою подальшого внесення змін. Тому рефлексія студента-філолога під час практики в ЗОШ може бути ефективним чинником формування професійної компетентності майбутніх учителів іноземної мови.

Ми переконані в тому, що педагогічна практика може бути влучним часом для початку процесу рефлексії майбутнього вчителя. Переважно на час практики студент стає вчителем одного класу, проте викладання у двох класах чи більше є також нормою через невелику кількість годин і учнів або ж велику кількість студентів. Тож, майбутній вчитель іноземної мови під час педагогічної практики в ЗОШ має чудову нагоду сфокусуватися хоча б на одному класі та побачити риси власного викладання в ньому, – наприклад, яким чином він вирішує випадки поганої поведінки або як заохочує своїх учнів більше говорити іноземною на уроках і інше. Таким чином, у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови актуальність і цінність вбачаємо у педагогічній рефлексії студента-практиканта, яка може проходити у багатьох етапах, де першочерговими та основними кроками вважаємо наступні.

Першим кроком у педагогічній рефлексії студента-практиканта є збір, запис і аналіз інформації стосовно того, що відбувається на уроках. Цей крок може бути реалізований декількома засобами:

1. *Щоденник вчителя* – індивідуальний щоденник, у якому студент з метою сприяти формуванню власної професійної компетентності аналізує з психолого-педагогічної точки зору свою та учнівську діяльність на кожному проведеному ним занятті, знаходить причини успіхів і проблем, шляхи вирішення останніх, тощо. Не варто плутати цей щоденник із тим щоденником студента-практиканта, який вони здають разом із усією документацією.

Недарма ми пропонуємо його назвати саме «Щоденником вчителя», оскільки, роблячи нотатки особистість має асоціювати себе не зі студентом, а зі справжнім учителем, який усвідомлює відповідальність за свою педагогічну діяльність і має чітку мотивацію для її вдосконалення, розуміє важливість і необхідність заповнення такого щоденника на регулярній, послідовній основі, прагне до педагогічної та особистісної самореалізації. Важливо, щоб ця особистість була здатна не лише на самодисциплінованість і самокритику, а й на неупередженість, на толерантність, дружні стосунки з учнями, їх батьками і колегами, мала стійке бажання працювати вчителем у майбутньому.

Таким чином мета цих двох щоденників є зовсім різною: у щоденника студента-практиканта метою є наведення основних даних про клас і розпис кожного дня в школі (зустрічі, заняття, заходи й уроки, зокрема їх структура та хід і записи методистів та вчителів), метою «Щоденника вчителя» є, завдяки регулярному аналізу кожного проведеного ним заняття з психолого-педагогічної точки зору, визначити причини успіхів і проблем на уроці для подальшого вдосконалення себе як вчителя.

Пропонуємо розділити кожний запис у щоденнику на п'ять основних частин: 1) мета та завдання уроку; 2) діяльність і методика; 3) управління класом; 4) учні; 5) вчитель (самоаналіз). Студентам доцільно б: у першій частині висвітлити думки стосовно: рівня розуміння учнями матеріалу та складності теми і завдань, наявності відповідних проблем, рівня отриманого результату, тощо; у другій – проаналізувати різноманітність і цікавість засобів навчання та видів діяльності, рівень використання часу, методів і принципів навчання, введення нових засобів, методів навчання, можливі шляхи покращення структури, наповнення уроку, тощо; у третій – проаналізувати власне управління класом: обраний темп уроку, різноманітність обраних видів роботи та результат їх використання, чіткість у поставленні завдань перед учнями, надання кожному учневі можливості прийняти активну участь на уроці, тощо; у четвертій – проаналізувати рівень діяльності учнів, їх зацікавленості у ході уроку, що їм сподобалося і навпаки, порівняти настрої і поведінку класу на початку і в кінці уроку, чи весь урок вони розмовляли суто іноземною мовою, спробувати визначити можливі проблеми тощо; у п'ятій – проаналізувати власну діяльність на уроці, зокрема рівень самоконтролю, тобто зробити самоаналіз і самооцінку, тощо.

Пропонуємо приблизний план кожного запису для «Щоденника вчителя» (TEACHER'S DIARY) у вигляді орієнтовних частин і запитань:

1. Lesson objectives:

- *Did the pupils understand what we did in the lesson?*
- *Was what we did too easy or too difficult?*
- *What problems did the pupils have (if any)?*
- *Was there a clear outcome for the pupils?*
- *What did they learn or practise in the lesson? Was it useful for them?*

2. Activities and materials:

- *Did activities last the right length of time?*

- *What different materials and activities did we use?*
- *Did the materials and activities keep the pupils interested?*
- *Did I use any new methods? Did it/they keep pupils interested?*
- *Could I have done any parts of the lesson differently?*

3. Classroom management:

- *Was the pace of the lesson right?*
- *Did I use whole class work, groupwork, pairwork or individual work?*
- *What did I use it for? Did it work?*
- *Did the pupils understand what to do in the lesson?*
- *Were my instructions clear?*
- *Did I provide opportunities for all the pupils to participate?*
- *Was I aware of how all of the pupils were progressing?*

4. Pupils:

- *Were all the pupils on task (i.e. doing what they were supposed to be doing)? If not, when was that and why did it happen?*
- *Was their behaviour good? If not, when was that and why did it happen?*
- *Were they active all the time? If not, when was that and why did it happen?*
- *Which parts of the lesson did the pupils seem to enjoy most? And least?*
- *What was the mood of the class at the beginning and at the end? Did it change for the better?*
- *How much English did the pupils use?*

5. Teacher/Me:

- *Was my self-control good? If not, when was that and why did it happen?*
- *Did I manage to keep my positive until the end of the lesson? If not, when was that and why did it happen?*
- *Did I do all I planned before? If not, when was that and why did it happen?*
- *Which parts of the lesson did I enjoy most? And least?*
- *How much English did I use?*
- *If I taught the lesson again, what would I do differently?*

Таким чином, студент в своєму «Щоденнику вчителя» має після кожного уроку висвітлити те, що на ньому сталося, включаючи власні відчуття, реакції на події і репліки учнів, а також поведінку учнів, їх реакції стосовно цих подій, висловлень вчителя та своїх однокласників; причини успіхів і невдач, їх наслідки; можливі шляхи вирішення проблем, закріплення та посилення успіху тощо, – тобто власне думки та аналіз. Окрім цього, студент може просто написати запитання, якщо в нього наразі не має відповіді, або має певні сумніви, або він ще далі захоче про це поміркувати або проконсультуватися з класним керівником, вчителем мови, методистом, психологом, поговорити з батьками тощо. Тобто студент може писати все, що захоче і вважає за потрібне та варте уваги; чим більше він пише, тим детальніше може проаналізувати ситуацію в майбутньому чи розказати іншим; гарно описану ситуацію він може згадати й через місяць, рік, а той більше. Коли вся інформація зібрана і студент-практикант зробив свої висновки, що є суто суб'єктивною думкою, то варто дізнатися про стан справ зі сторони.

1. *Відгуки інших педагогів за результатами їх спостереження за уроком, проведеним студентом-практикантом.* Цей процес забезпечується власне порядком проходження студентами педагогічної практики, оскільки він закріплюється не до класу, а до вчителя, який має продемонструвати як треба вести заняття, а потім спостерігає за уроками практикантів, аналізує і оцінює. Окрім вчителя, на уроках має бути методист, який також може дати поради стосовно проведення уроку, або ж інший педагог. Тобто кількість присутніх педагогів може бути від двох і більше (якщо урок комбінований, виховний захід, тощо). Студент також може запросити на урок і своїх колег-практикантів, думка яких може бути цінною. Так, відповідно до другого кроку, варто попросити їх зібрати і висловити інформацію про побачений урок, можливо зробити нотатки, які вам будуть у нагоді. Результати їх спостереження допоможуть виявити майбутньому учителеві ті недоліки та переваги, які він не бачив, або мало звернув уваги, таким чином з'явиться нове поле для рефлексування, наприклад: як він справляється з помилками, власними і учнівськими, як він реагує, який тон і лексику вибирає у спілкуванні, показати на психологічні особливості деяких учнів, тощо.

2. *Відгуки учнів.* Використовуючи методи бесід та анкет, студент також може запитати своїх учнів, що вони думають про те, що відбувається в класі, їх діяльність і співпрацю. Їх думки та сприйняття можуть розширити та зробити більш цікавою вже зібрану інформацію.

Після врахування всіх власних висловлених і іншими людьми думок, пропозицій і зауважень, варто переосмислити свою діяльність, зробити роботу над помилками та перейти до наступного кроку, – перевірити діяльність шляхом запису уроку на аудіо та відео.

Другим кроком у педагогічній рефлексії студента-практиканта є відео- та аудіозаписи уроків, сприятиме підтвердженню чи спростуванню прогресу його та, відповідно, учнівської діяльності на уроці.

Відео- та аудіозаписи уроків можуть дати дуже корисну інформацію для роздумів: студент, наприклад, може несвідомо зробити якісь речі на уроці або сказати щось (слова-паразити, тощо); дії учнів, які практикант не побачив через певні причини. Аудіозаписи можуть бути корисними при розгляді аспектів педагогічної розмови та відповіді на питання типу: *Скільки студент говорить? Про що? Чи чітко ставить завдання та дає пояснення? Скільки часу ви приділяєте розмові з учнем? Як ви ставитеся до неї?* Відеозаписи можуть бути корисними для показу практикантові аспектів його власної поведінки, даючи відповіді на запитання типу: *Де стоїть практикант? До кого говорить? Як ставиться до учнів?* та ін.

Третім кроком у педагогічній рефлексії студента-практиканта є пошук шляхів вирішення невирішених раніше питань і проблем. Оскільки майбутній вчитель-філолог може прийти до висновку, що деякі питання чи проблеми залишилися невирішеними, то йому варто пошукати відповідну інформацію, про їх вирішення чи усунення. У такому випадку корисними будуть:

- посібники та методичні рекомендації для викладання іноземних мов, запропоновані українськими та зарубіжними вчителями, науковцями;
- журнали для вчителів, де можна знайти наукові статті широкого кола;
- сайти не лише для викладачів іноземної мови, а й також для психологів, де можна знайти корисні навчальні, психолого-педагогічні ідеї;
- спілкування з представниками передового педагогічного досвіду, міста чи країни, багато з яких також мають свої сайти, форуми, сторінки в соцмережах тощо;

- звертання до іноземних колег, існують також багато груп, форумів і сайтів в Інтернеті;
- перегляд уроків іноземної мови зарубіжних колег і колег українських, занять різних шкіл з вивчення іноземних мов тощо, яких також дуже багато є в електронній мережі.

Для майбутнього вчителя іноземної мови актуальним буде виконання таких кроків переважно не на рідній мові, а на тій мові, що ним викладається в школі та, відповідно, вивчається ним у ВНЗ. Таке додаткове використання іноземної мови сприятиме вдосконаленню усного та писемного іншомовного мовлення, а й, отже, сприятиме комунікативній компетентності загалом.

На нашу думку, педагогічна рефлексія майбутнього вчителя іноземної мови є циклічним процесом, тому що як тільки він починає вносити певні зміни у власну педагогічну діяльність, змінюються її результати, що розпочинатиме новий цикл самооцінки та рефлексії.

Вважаємо за доцільне після закінчення педагогічної практики під час підсумкової конференції доцільно обговорити не лише результати, творчі звіти студентів, а й представити їх результати і досягнення у власній рефлексії, де у довільній формі студент має відобразити подію з практики, що викликала найбільше переживань стосовно себе як майбутнього педагога, і зазначити до яких висновків він дійшов і які відповідні дії були зроблені.

Отже, на наше переконання, формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови також ефективно відбувається в умовах педагогічної практики в ЗОШ. Основну актуальність і цінність вбачаємо у педагогічній рефлексії студента-практиканта, яка може проходити у багатьох етапах, де першочерговими кроками вважаємо такі: 1) збір, запис і аналіз інформації, що можуть бути реалізовані декількома засобами: «Щоденник вчителя», відгуки інших педагогів за результатами спостереження за уроком, проведенням студентом-практикантом, та відгуки учнів; 2) відео- та аудіозаписи власних уроків з метою їх подальшого аналізу; 3) пошук шляхів вирішення невирішених раніше питань і проблем. Визначено як доцільне на підсумковій конференції представлення студентами результатів і досягнень рефлексії під час педагогічної практики, де під результатами можуть бути рішення здійснювати щось у педагогічній діяльності зовсім у інший спосіб або підтвердити правильність власних дій і думок. Ми переконані, що систематична педагогічна рефлексія буде сприяти не лише самооцінці, а й, найосновніше, розвиткові професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Перспективою дослідження є побудова професіограми майбутнього учителя іноземної мови на засадах рефлексивного підходу.

Література:

1. Аврамчук Л. А. Формування активної пізнавальної діяльності студентів / Лідія Андріївна Аврамчук // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 3. – С. 122–126.
2. Блінова О. Є. Відкритість як мотиваційна готовність майбутнього вчителя до педагогічного спілкування / Олена Євгенівна Блінова // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 1/2. – С. 97–103.
3. Котик І. О. Роль рефлексії у формуванні готовності до вибору професії / Інна Олександрівна Котик // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 3. – С. 67–71.
4. Полякова Г. Показники педагогічної творчості вчителя / Г. Полякова // Психолог. – 2006. – № 35. – С. 3–5.

УДК 371.314

О. М. Серняк,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ. БАР'ЄРИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД

Статтю присвячено комунікативно-орієнтованому навчанню іноземної мови. Проаналізовано причини недостатнього оволодіння іноземними мовами на комунікативному рівні випускниками вітчизняних шкіл та ВНЗ. Визначено основні бар'єри та перешкоди комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови. Обґрунтовано засоби впливу на процес підвищення рівня іншомовної комунікативної компетентності, а також відображено практичний досвід реалізації комунікативно-діяльнісного підходу до навчання іноземних мов шляхом впровадження колективних технологій навчання іноземних мов.

Ключові слова: комунікативно-орієнтоване навчання іноземної мови, постметодичний період, комунікативний підхід, діяльнісний підхід, колективні технології навчання, колективна навчально-пізнавальна діяльність.

Статья посвящена коммуникативно-ориентированному обучению иностранному языку. Проанализированы причины недостаточного овладения иностранными языками на уровне общения выпускниками отечественных школ и ВУЗов. Определены основные барьеры и препятствия коммуникативно-ориентированного обучения иностранному языку. Обоснованы средства воздействия на процесс повышения уровня иноязычной коммуникативной компетентности, а также отражено практический опыт реализации коммуникативно-деятельностного подхода к обучению иностранным языкам путем внедрения коллективных технологий обучения иностранным языкам.

Ключевые слова: коммуникативно-ориентированное обучение иностранным языкам, постметодический период, коммуникативный подход, деятельностный подход, коллективные технологии обучения иностранным языкам, коллективная учебно-познавательная деятельность.

The article deals with the communication-based learning of a foreign language. The approach enables the teachers of foreign languages to carry out an independent analysis of a variety of modern strategies of learning of foreign languages, a host of techniques and adequate application of theoretical generalizations. This approach allows the integration of different strategies, technologies and methods of foreign language teaching.

The paper analyses the reasons of insufficient acquisition of foreign languages at a communicative level by secondary school leavers and graduates of the universities. The problem is that while teaching a foreign language at schools or colleges the knowledge of the language is often given more importance than the practical skills to use the given language.

The main hurdles to the communication-based learning of a foreign language are identified. The main barriers to the sufficient level of a foreign language acquisition consist in lacking skills of spontaneous speech; insufficient knowledge of colloquial «spontaneous speech units» and fillers of silence; inability to start and maintain a conversation in a foreign language;